

ระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา สาขาไทยคดีศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช : ชุดโครงการการฟื้นฟูระบบนิเวศชุมชนพื้นที่
พรุเคร็ง จังหวัดนครศรีธรรมราช

**Research and Development for Quality Research Management System of Thai
Studies Graduate Programme, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University:
The Restoration and Rehabilitation of Ecosystem in Phru Khreng Community,
Nakhon Si Thammarat Province**

รศ.เปรมชญา ชนะวงศ์

Assoc. Prof. Premchaya Chnawong

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Suratthani Rajabhat University

E-mail: a.mpremchit@yahoo.com

(รับบทความเมื่อ 13 กันยายน 2550; ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ 30 พฤษภาคม 2551)

ABSTRACT

The Development in a management system for the quality researches of Graduate Programme in Thai Studies should have an appropriate model and process. Therefore, this research and development aimed at developing the management system for the quality researches of graduate students to meet the Graduate Research Standard and the appropriate use for developing local areas. The study was done through a set of 8 graduates researches to rehabilitate the ecosystem in Khreng wetland Nakhon Si Thammarat Province. The methodology used in these researches were participatory action research (PAR), Appreciation–Influence–Control (A–I–C) Natural Approach to Participatory Development (NAPD), PDCA and CIPP Model. The results revealed that the management for the quality researches of graduate students to meet the standard and the appropriate use for developing local area could be done by these 5 systems found : research accountability system, teaching and learning development system, a quality thesis development system, a learning skills development system, and a management system on a set of graduate students researches. The research accountability system could include the quality standard setting, quality control, quality monitoring, quality evaluation, and quality improvement. In teaching and learning development system, the integrated which all subjects in the course curriculum were integrated to Area-based research was used through the end of the Programme. In the quality thesis development system, it

was required that all research questions should be the communities problems needed to be solved by the research process. The learning skills development system, it should that researchers should participate in research process, focus group, forums and conferences. While the management of a set of graduate researches, each student would conduct a set of an Area-based research under the research programme which the goals and objectives were controlled by the head researcher and advisors.

Keywords : Management System, Thai Study, Ecosystem, Thesis, Local Development, Participatory, Area- based

บทนำ

การพัฒนาท้องถิ่นแม้เป็นนโยบายที่รัฐบาลให้ความสำคัญมานานแต่ปัจจุบันยังมีปัญหาที่ท้องถิ่นยังไม่ได้มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง การพัฒนาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคประชาชนที่ขาดการเชื่อมโยงบูรณาการตลอดจนการดำเนินการพัฒนามาตรฐานความรู้สากลโดยละเลยฐานความรู้อันเป็นภูมิปัญญาที่สำคัญของท้องถิ่นส่งผลให้การพัฒนาไม่สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายและตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ การส่งเสริมให้ท้องถิ่นดำเนินการแก้ปัญหาบนฐานความรู้ของท้องถิ่นที่บูรณาการภูมิปัญญาสากลกับภูมิปัญญาไทยเป็นบทบาทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในฐานะสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่สามารถใช้การจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาท้องถิ่นโดยเฉพาะการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยในประเทศไทยได้จัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษามายาวนานมีมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตที่เป็นกำลังสำคัญในวงวิชาการที่มีส่วนในการพัฒนาประเทศอยู่จำนวนมาก และมีวิทยานิพนธ์เป็นตัวชี้วัดศักยภาพของระบบคิดที่ได้พัฒนาให้สูงขึ้น ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาวิทยานิพนธ์ได้ถูกนำมาใช้เป็นหลักฐานยืนยันการปฏิบัติการใช้ความรู้ การจัดการความรู้ การบูรณาการองค์ความรู้ที่ลุ่มลึก วิทยานิพนธ์ของหลายสถาบันได้รับการยอมรับในระดับสากลที่เปิดโลกและพรหมแดนแห่งความรู้ เป็นขุมทรัพย์ทางปัญญาที่ช่วยขยาย

ปริมณฑลแห่งความรู้ให้กว้างขวางไร้ขีดจำกัด แต่ในวันนี้พบว่าวิถีคิดและมิติของการมองวิทยานิพนธ์เปลี่ยนแปลงไป มีมุมมองใหม่ คำถามใหม่ ประเด็นใหม่ เกิดขึ้น มีการถามถึงการใช้อย่างไรของวิทยานิพนธ์ในการพัฒนาประเทศหรือการพัฒนาท้องถิ่นซึ่งเป็นเรื่องใหญ่ในการจัดการศึกษาที่สถาบันการศึกษาซึ่งเป็นผู้ผลิตกำลังคนระดับปริญญาโท ปริญญาเอก จะต้องตอบกับสังคมให้ได้ว่าวิทยานิพนธ์ได้มีส่วนในการฝ่าวิกฤตด้านต่างๆที่ประเทศชาติกำลังเผชิญอยู่อย่างไรทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งรัฐบาลและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะต้องมาร่วมกันแก้ปัญหาของชาติบนฐานปัญหา (Problem-based) อย่างชาญฉลาด มิติการพัฒนาที่ผ่านกระบวนการทางการศึกษาและการใช้การวิจัยแบบมีส่วนร่วมจึงได้กลายเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่เป็นความหวังในการเสริมสร้างการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะการพัฒนาท้องถิ่น

โดยสภาพจริงในปัจจุบันเป็นที่กล่าวขานกันว่าวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา ยังไม่สามารถใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาของประเทศหรือท้องถิ่นเท่าที่ควร เพราะประเด็นการวิจัยกระจายและเป็นไปตามความสนใจของนักศึกษาซึ่งมีเป้าหมายการสำเร็จการศึกษาเป็นหลัก ประเด็นการวิจัยจึงไม่ได้พัฒนามาจากสภาพปัญหาของประเทศหรือท้องถิ่น แต่เป็นการมองหรือค้นหาปัญหาย้อนหลังและเป็น

การศึกษาปรากฏการณ์ภายใต้ความคาดหวังว่าน่าจะมีหน่วยงานหรือองค์กรใดๆ อาจนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหา โดยเจ้าของปัญหาไม่มีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและไม่มีส่วนร่วมในการวิจัย ไม่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาเป็นผู้ร่วมวิจัย วิทยานิพนธ์จึงยังใช้ประโยชน์ในเชิงพัฒนาทั้งในส่วนของท้องถิ่นและประเทศไม่ได้ ในส่วนมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชแม้ได้เริ่มจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามาตั้งแต่ปี 2540 ใน 3 สาขาวิชา คือ การบริหารการศึกษา สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา และไทยคดีศึกษา มีวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 100 ชื่อเรื่อง แต่ยังไม่มีความวิพากษ์วิจารณ์ที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัย และยังไม่มีความวิพากษ์วิจารณ์ที่ได้รับทราบผลเพื่อใช้แก้ปัญหาหรือเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือเพิ่มศักยภาพให้ชุมชน และยังไม่ปรากฏวิทยานิพนธ์ที่สร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมการพึ่งตนเองที่นำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

สำหรับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาไทยคดีศึกษา (Thai Studies) เป็นการจัดการศึกษาที่มีพื้นฐานปรัชญาเพื่อการรู้จัก การเข้าใจตนเองและท้องถิ่นหรือสังคมของตนเอง ตลอดจนสามารถนำเอาความรู้และวิธีการศึกษาไปปรับใช้พัฒนาชีวิตและสังคมได้อย่างเต็มศักยภาพและมีคุณภาพ ไทยคดีศึกษาจึงเป็นแนวความคิดใหม่ในการจัดการศึกษา ซึ่งเกิดจากการได้พิจารณาเห็นว่าปัจจุบันการจัดการศึกษาได้พัฒนาไปมาก การส่งสมองค์ความรู้และวิธีการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ได้เกิดเป็นศาสตร์สาขาต่างๆ มากมาย การจัดการศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่มักมุ่งศึกษาเจาะลึกเฉพาะเรื่องตามแนวเนื้อหาวิชานั้นๆ ผู้ที่ได้รับการศึกษาระดับสูงจึงมักจะมีความรู้เฉพาะด้านซึ่งได้ก่อให้เกิดคุณแก่ผู้ศึกษาและสังคมประเทศชาติอยู่มาก แต่ในขณะเดียวกันก็มีการตั้งคำถามบางประการ โดยเฉพาะในแง่ผลของการจัดการศึกษาว่าได้ก่อให้เกิดความเข้าใจตนเองและท้องถิ่นของตนเองมากน้อยเพียงไร จึงเกิดแนวความคิดในการจัดการศึกษาแบบภูมิภาค

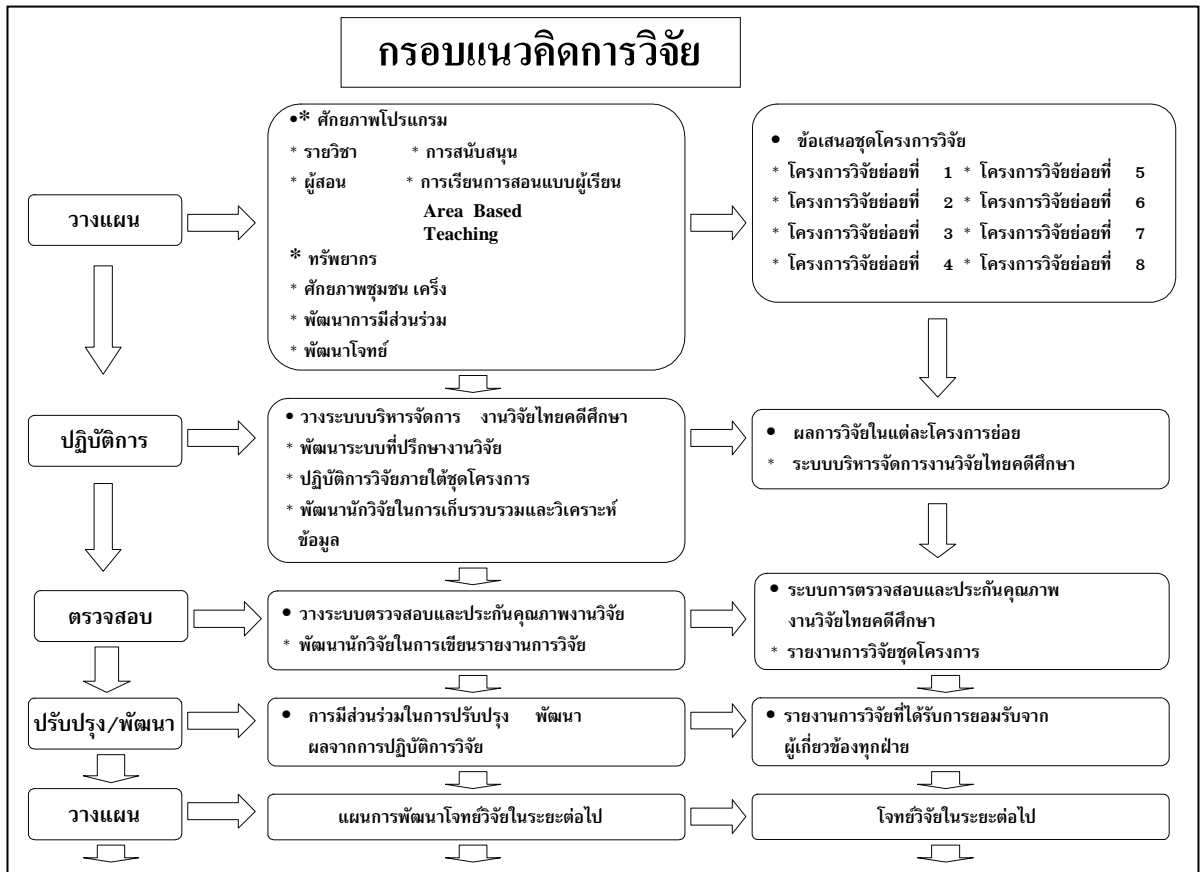
ศึกษา (Area Studies) และได้รับความสนใจมากขึ้นเป็นลำดับ “ไทยคดีศึกษา” จึงเกิดขึ้นด้วยพื้นฐานความคิดดังกล่าวนี้ โดยจัดเนื้อหาในลักษณะ “บูรณาการวิทยา” ภายใต้ขอบข่ายของความเป็น “ไทย” ซึ่งเป็นแนวความคิดหนึ่งที่เกิดจากพัฒนาการในการพัฒนาคุณภาพประชากรในท้องถิ่นและประเทศ สาขาไทยคดีศึกษาจึงได้พัฒนาหลักสูตรเป็นหลักสูตรเฉพาะสถาบัน โดยกำหนดปรัชญาในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตร “ท้องถิ่นศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น” ความมุ่งหมายตลอดจนเนื้อหาสาระของหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพจริงของท้องถิ่นมากที่สุด

จากปรัชญาของหลักสูตร “ท้องถิ่นศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น” สาขาไทยคดีศึกษาจึงมีพันธกิจในการจัดการให้งานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น และเป็นผลงานที่ย้ำความเป็นมหาวิทยาลัยไทยเพื่อความเป็นไท เพื่อเป็นจุดกำเนิดขององค์ความรู้ใหม่บนพื้นฐานของสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่น นครศรีธรรมราชและบริเวณใกล้เคียง ตลอดจนเป็นการแสดงผลภาคปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมของการบูรณาการด้านการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการแก่ชุมชน และประการสำคัญสาขาไทยคดีศึกษามุ่งสร้างนักวิจัยที่มีทักษะและประสบการณ์ในการวิจัยท้องถิ่นที่จะกลับไปเป็นฐานอันสำคัญในการพัฒนาชุมชนไปสู่ชุมชนนิยมที่เข้มแข็งและยั่งยืน มหาวิทยาลัยไทยคดีศึกษาจะมีความสามารถในการเติมเต็มในส่วนที่สังคมขาดได้อย่างมีนัยสำคัญ

ดังนั้นสาขาไทยคดีศึกษาจึงดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยเพื่อขจัดจุดอ่อนและข้อจำกัดในการทำวิทยานิพนธ์ให้วิทยานิพนธ์มีคุณภาพ ทั้งความมีมาตรฐานและการใช้ประโยชน์ได้ การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์จึงเป็นงานเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการเพื่อพัฒนาวิทยานิพนธ์ให้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนา

ท้องถิ่นได้จริงและใช้ได้ทันที โดยใช้ชุดโครงการวิจัย และพัฒนาการฟื้นฟูระบบนิเวศชุมชนพื้นที่พรุเค็งซึ่งเป็นชุดโครงการวิจัยเชิงพื้นที่ (Area-based) ที่มาจากประเด็นปัญหาของชุมชนและชุมชนต้องการแก้ปัญหาที่นักศึกษาพัฒนาเป็นวิทยานิพนธ์ ให้ชุดโครงการเป็นกลไกในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัย ให้วิทยานิพนธ์มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลและมีคุณภาพในการใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นได้จริงและใช้ได้ทันที โดยนักศึกษาเข้าไปศึกษาในชุมชนร่วมกันพัฒนาการเรียนรู้ของชุมชนและใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ในการพัฒนาโจทย์วิจัยที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของชุมชนและสนองตอบความต้องการชุมชน โดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยในฐานะหุ้นส่วนที่เท่าเทียมกันเพื่อร่วมกันพัฒนาการเรียนรู้ของชุมชน อาจารย์ และนักศึกษา โดยใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) บนฐานความเชื่อว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะเป็นกลไกอันสำคัญที่ส่งผลให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมที่นำไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างมีพลัง เพื่อให้เกิดผลลัพธ์และผลกระทบไปยังการพัฒนาท้องถิ่นอย่างจริงจัง เป็นการยกระดับวิทยานิพนธ์ให้ทำหน้าที่พัฒนาท้องถิ่นทั้งในการสร้างองค์ความรู้และการพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่น และมหาวิทยาลัยสามารถเป็นที่พึ่งของท้องถิ่นได้ด้วยการจัดการศึกษาที่ไม่แยกตัวออกจากท้องถิ่น พื้นที่พรุเค็งก็จะได้ยกระดับเป็นแหล่งเรียนรู้ของท้องถิ่นที่ตั้งอยู่บนฐานความเอื้ออาทร การพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยที่ค้นพบจะเป็นนวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ตอบสนองปรัชญาสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างเป็น

รูปธรรมด้วยการใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based) ระบบการบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยที่ค้นพบได้สร้างระบบใหม่ แนวทางใหม่ วิธีการใหม่ วัฒนธรรมใหม่ในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อไปและสามารถขยายผลไปยังสถาบันการศึกษาอื่นได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยดำเนินการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เสริมด้วยกระบวนการ A-I-C (Appreciation –Influence – Control) และกระบวนการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมด้วยวิธีธรรมชาติ หรือ NAPD (Natural Approach to Participatory Development) และใช้กระบวนการวงจรคุณภาพ PDCA (Plan-Do-Check-Action) คือ การวางแผน (P : Plan) การพัฒนาศักยภาพการมีส่วนร่วมในการวิจัยด้วยกระบวนการเวทีชุมชนในการพัฒนาชุดโครงการ การพัฒนาหัวข้อวิทยานิพนธ์จากสภาพปัญหาจริงของชุมชน การพัฒนาการเรียนรู้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของอาจารย์ นักศึกษา และชุมชน การปฏิบัติการวิจัย หรือการดำเนินงาน (D : Do) การกำหนดมาตรฐานคุณภาพ การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) การทบทวนเพื่อปรับปรุงคุณภาพ (Quality Intervention) การตรวจสอบ / การประเมินผล (Check:C) การพัฒนาและปรับปรุง (Action : A) โดยวงจร PDCA จะหมุนไปตามกิจกรรมการวิจัยทุกกิจกรรมการวิจัยและกิจกรรมการพัฒนา และในทุกขั้นตอนของวงจรคุณภาพ PDCA ใช้ CIPP Model เข้าไปเป็นเครื่องมือ โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยต่อไปนี้

การวิจัยและพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยนี้ได้ใช้แนวคิดและทฤษฎีพัฒนาความรู้ความเข้าใจการพัฒนาคุณภาพงานวิจัย ด้วยแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา ที่ขึ้นยี่สำคัญที่มีต่อวิธีที่พึงกระทำเรื่องประกันคุณภาพ ด้วยการสร้างความรู้และความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีขีดความสามารถในการวิจัยสร้างความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาสังคม ทั้งการสร้างความรู้และการถ่ายทอดความรู้ ความสามารถในการเรียนรู้พัฒนาตนเองและสังคม (อมรวิรัช นาคทรพรพ, 2543) การจัดการบัณฑิตศึกษาที่สาขาไทยคดีศึกษายึดเป็นหลักการพัฒนาคือการพัฒนา Methodology ให้เกิดกับนักศึกษาโดยเน้นการคิด การวิเคราะห์สังเคราะห์และพัฒนาความสามารถในการสร้างมโนทัศน์แบบองค์รวมโดยไม่เน้นความสามารถทางเทคนิค (อุทัย ดุลยเกษม,

2540) ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนอาจารย์ผู้สอนต้องพัฒนาศาสตร์การสอน (ทิตนา แชมมณี, 2547) แบบพหุวิธีบนหลักบูรณาการวิทยาบูรณาการการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Nadine M.Lamber Barhara L. Mc. Combs) การสอนแบบเน้นโครงงาน (Autodesk Foundation, 2002, Wrigley, 1995) การสอนแบบบูรณาการ (Shubert, 1993, Paulson and Paulson, 1991) และการเรียนรู้แบบองค์รวม, John P. Miller, J.R.Cassic and Susan M. Drake, 1990, Brundage and Macerarcher 1980) ในด้านคุณภาพงานวิจัยใช้แนวคิดการควบคุมคุณภาพในด้านองค์ความรู้ด้าน การวิจัย ความเหมาะสมของการฝึกการเรียนรู้ด้านวิจัย นวภาพของงานวิจัยหรือความคิดริเริ่มในการสร้างสรรค์ ผลงานวิจัย และใช้การประเมินผลงานวิจัย แนวทาง การวิเคราะห์

และตรวจสอบโครงการวิจัย (อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์, 2547) และการบูรณาการแนวคิดหลักในการบริหารงานวิจัยกับการพัฒนาชุดโครงการวิจัยและผลลัพธ์ของการวิจัย (วิจารณ์ พานิช, 2546) การดำเนินการวิจัยได้วิจัยและพัฒนาควบคู่กันไปคือ วิจัยค้นหาวิธีการและพัฒนาตามวิธีการและองค์ความรู้ที่ค้นพบ แล้วถอดระบบการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์เป็นผลการวิจัยทั้งในด้านการวิจัยและด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพการวิจัย

ด้านการวิจัย (Research)

ในด้านการวิจัยการพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยค้นพบว่าระบบการประกันคุณภาพงานวิจัยเป็นระบบที่ใช้ในการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยของนักศึกษา พัฒนาอาจารย์ และพัฒนาศักยภาพชุมชน ระบบการประกันคุณภาพงานวิจัยนี้นำไปใช้เป็นฐานคิดและเครื่องมือในการพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยให้วิทยานิพนธ์ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นได้จริงและใช้ได้ทันทีเป็นระบบประกันคุณภาพ 5 ชั้น ประกอบด้วยขั้นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพของวิทยานิพนธ์ มี 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานด้านปัจจัยนำเข้า (input) ประกอบด้วย ปรัชญาหลักสูตร “ท้องถิ่นศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น” หลักสูตรที่สังเคราะห์มาจากปัญหาของท้องถิ่นภายใต้หลักบูรณาการวิทยา อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้มีงานวิจัยและสามารถบูรณาการการวิจัยกับการเรียนการสอน นักศึกษาเป็นผู้ที่คาดได้ว่าบรรลุมาตรฐานของหลักสูตรและมีต้นทุนในการพัฒนาท้องถิ่น ทรัพยากรการเรียนรู้คือท้องถิ่นพื้นที่พุมเรียงเป็นห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิต สาขาวิชามีศักยภาพในการบริหารจัดการหลักสูตรโดยเครือข่ายมหาวิทยาลัยในท้องถิ่น ศักยภาพชุมชนพื้นที่วิจัยชุมชนมีส่วนร่วมสูง มาตรฐานด้านกระบวนการ (process) ประกอบด้วย กระบวนการพัฒนาการเรียนการสอนแบบ

บูรณาการเพื่อพัฒนานักศึกษา 4 ชั้น คือ ขั้นการพัฒนาฐานคิดหรือการรู้จักคิด ขั้นพัฒนากระบวนการสร้างสรรค์องค์ความรู้ ขั้นพัฒนาการสร้างสรรค์องค์ความรู้ และขั้นการสร้างสรรคองค์ความรู้ที่ใช้ประโยชน์ได้จริง กระบวนการพัฒนาคุณภาพวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ระดับหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่มาจากกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของชุมชน กระบวนการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยการใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิตทั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และนานาชาติ และกระบวนการจัดการในลักษณะชุดโครงการเชิงพื้นที่ (Area-based) การเกิดชุดโครงการพัฒนาจากประเด็นปัญหาของพื้นที่พุมเรียงที่มองในหลายมิติเป็นโจทย์วิจัยหลักที่ครอบคลุมการแก้ปัญหาแบบองค์รวม กำหนดมิติเป็นประเด็นในการวิจัยและพัฒนาเป็นชุดโครงการ แต่ละมิติพัฒนาเป็นโครงการย่อยที่ยึดโยงด้วยเป้าหมายและวัตถุประสงค์หลัก และกระบวนการจัดการชุดโครงการด้วยการสร้างภาพรวมของชุดโครงการ การทำความเข้าใจประเด็นในโครงการย่อย สร้างความเข้าใจให้นักศึกษาผู้วิจัยโครงการย่อยในบทบาทการเป็นหัวหน้าโครงการและมีชุมชนเข้ามาร่วมในการวิจัย สร้างความเข้าใจเป้าหมายหลักของชุดโครงการที่มีปฏิสัมพันธ์กันในเนวราบ และมาตรฐานด้านผลผลิต (output) เป็นผลการศึกษาวิจัยและการพัฒนาระบบการบริหารจัดการงานวิจัย 5 ระบบ คือ ระบบการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยการบูรณาการวิธีเรียนวิธีสอนที่หลากหลาย ระบบการพัฒนาคุณภาพวิทยานิพนธ์ทั้งหัวข้อ วิธีวิจัย ผู้วิจัย การพัฒนาท้องถิ่นโดยชุมชนมีส่วนร่วม ระบบการพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการวิจัยชุดโครงการด้วยวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ระบบการพัฒนาทักษะการเรียนรู้การปฏิบัติการวิจัยในพื้นที่วิจัยจริง เวทีเรียนรู้ที่เป็นปรากฏการณ์จริง และการจัดการชุดโครงการ การทำความเข้าใจประเด็นในโครงการย่อยของชุดโครงการ **ขั้นการควบคุมคุณภาพ**

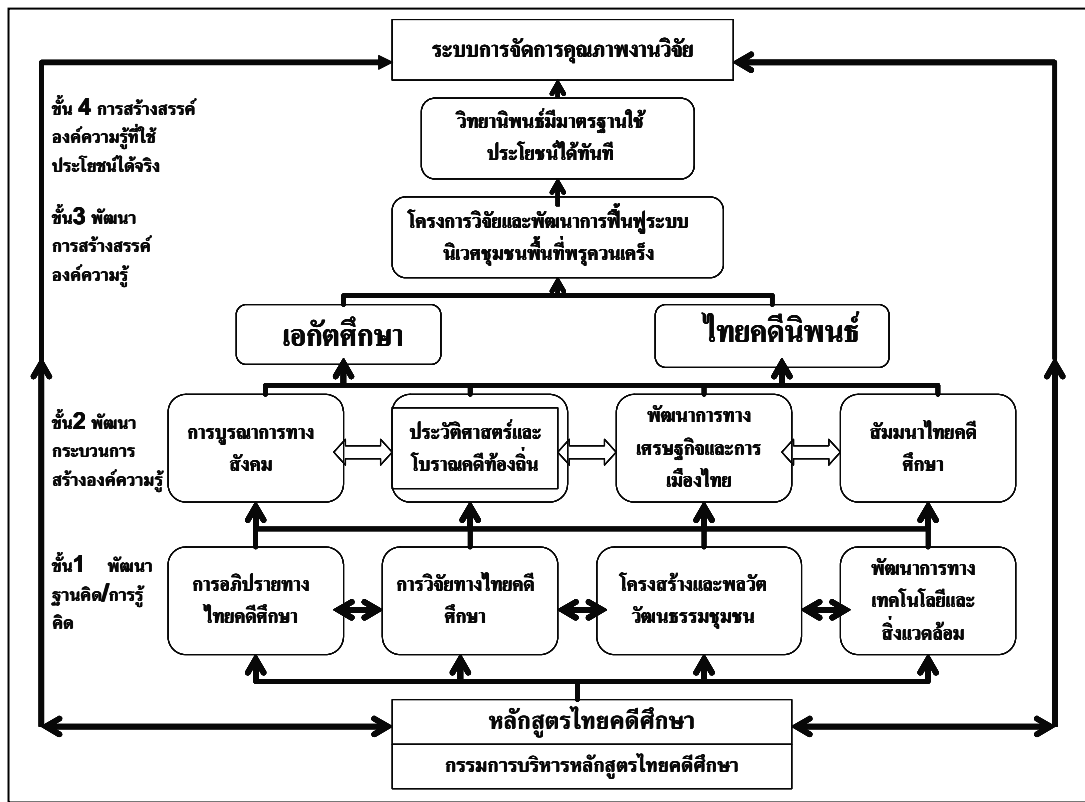
ดำเนินการตามมาตรฐานที่กำหนด ปฏิบัติการตามกระบวนการทุกขั้นตอนโดยใช้ CIPP Model และวงจรคุณภาพ PDCA **ขั้นการตรวจสอบคุณภาพ** ตรวจสอบผลการดำเนินงานการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยโดยตรวจสอบ input process output **ขั้นการประเมินคุณภาพ** ระบบการบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยจากคุณภาพงานวิจัยในประเด็น ปัญหาการวิจัย โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างปัญหากับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหา คำถามวิจัย ขอบเขตการวิจัย การดำเนินการวิจัย คำตอบที่ได้จากการวิจัย การนำเสนองานวิจัย **ขั้นการทบทวนปรับปรุงคุณภาพ** (Quality Intervention) ปรับปรุงคุณภาพตลอดการดำเนินโครงการ โดยในทุกขั้นตอนใช้วงจรคุณภาพ PDCA โดยวงจรคุณภาพนี้จะหมุนอยู่ในทุกกิจกรรมการวิจัย และการพัฒนาทั้งกิจกรรมหลักของชุดโครงการและกิจกรรมในโครงการย่อย

ด้านการพัฒนา (Development)

การพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัย

การพัฒนาจากวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเกิดผลการพัฒนาที่เป็น output คือ ระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัย และ การพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นผลจากวิทยานิพนธ์

ระบบการบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัย
พัฒนาระบบ 5 ระบบ ประกอบด้วย ระบบการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน พัฒนาการเรียนการสอนแบบพหุวิธีที่ใช้หลักสูตรการวิทยา บูรณาการการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบบูรณาการ การสอนแบบเน้นโครงงาน และการสอนแบบองค์รวม ด้วยรูปแบบการบูรณาการการเรียนการสอนกับการวิจัยทั้ง Project-based และ Area-based และการบริหารจัดการหลักสูตรโดยจัดแผนการเรียนการสอนแบบชั้นบันไดบนฐานโครงสร้างหลักสูตรที่จำแนกเป็นหมวดวิชาสัมพันธ์และหมวดวิชาเฉพาะด้านที่เป็นหลักสูตรบูรณาการ ออกแบบแผนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาระบบคิดเป็น 4 ชั้น คือ ขั้นการพัฒนาฐานคิดหรือการรู้คิดด้วยการบูรณาการใช้ท้องถิ่นเป็นฐานการเรียนรู้ในรายวิชาสัมพันธ์ ขั้นพัฒนากระบวนการสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยการบูรณาการรายวิชาสัมพันธ์และรายวิชาเฉพาะด้าน ขั้นพัฒนาการสร้างสรรค์องค์ความรู้โดยบูรณาการการสอนกับการวิจัยให้นักศึกษาสามารถสร้างสรรค์องค์ความรู้ได้ และขั้นการสร้างสรรค์องค์ความรู้ที่ใช้ประโยชน์ได้จริงด้วยการบูรณาการพัฒนาระบบคิดและประมวลองค์ความรู้จากรายวิชาที่เรียนมาแล้วเป็นวิทยานิพนธ์ที่มีมาตรฐานการใช้ประโยชน์ได้และมีคุณภาพในการพัฒนาท้องถิ่นได้จริงและใช้ได้ทันที ตามแผนภูมิต่อไปนี้

ระบบการพัฒนาคุณภาพวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย ที่มาของหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่มาจากปัญหาที่ชุมชนต้องการแก้ไข การพัฒนาโครงการและการปฏิบัติการเพื่อการแก้ปัญหาจากการมีส่วนร่วมของอาจารย์ นักศึกษาและชุมชน โดยชุมชนเป็นผู้ดำเนินการแก้ปัญหาในลักษณะการวิจัยและพัฒนาควบคู่กันไป อาจารย์ นักศึกษา และภาคีเป็นผู้ร่วมพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เกิดวิสัยทัศน์ วิเคราะห์ และค้นพบศักยภาพของตนเองด้วยการร่วมกันจัดการแผนชีวิตกำหนดเป็น ยุทธศาสตร์และจัดทำแผนปฏิบัติหรือแผนที่ยุทธศาสตร์ ในการแก้ปัญหาการฟื้นฟูระบบนิเวศแบบองค์รวม บนฐานความพอเพียงประกอบด้วย การพัฒนาหัวข้อวิทยานิพนธ์ให้วิทยานิพนธ์มีมาตรฐานในการใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นได้จริงและใช้ได้ทันที หัวใจของคุณภาพอยู่ที่หัวข้อวิทยานิพนธ์ที่มาจาก

ปัญหาของชุมชน อาจารย์ นักศึกษา ชุมชน และภาคีที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันทำความเข้าใจชุมชนพื้นที่พรุเคร็ง ซึ่งเป็นพรุใหญ่ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ครอบคลุมพื้นที่ของอำเภอ 4 อำเภอ 14 ตำบล ซึ่งชุมชนกำลังประสบปัญหาการดำรงชีวิตอันเนื่องมาจากข้อจำกัดของฐานทรัพยากรและเป็นพื้นที่ยากจนอย่างต่อเนื่อง เพื่อค้นหาสภาพปัญหาและความต้องการแก้ปัญหาของชุมชนแบบองค์รวมซึ่งชุมชนพื้นที่พรุเคร็งกำลังค้นหาแนวทางการแก้ปัญหาอยู่ โครงการวิจัยการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยได้เข้าร่วมเวทีชุมชนที่ชุมชนได้จัดเวทีระดมความคิดเห็นในการแก้ปัญหา บูรณาการโครงการวิจัยกับสถานการณ์ของชุมชนพื้นที่พรุเคร็งศึกษาทำความเข้าใจบริบทชุมชนทุกด้าน จัดเวทีชุมชนวิเคราะห์สถานการณ์ชุมชนด้วย SWOT Analysis นำข้อมูลมาสังเคราะห์ร่วมกับชุมชนพัฒนาเป็นโจทย์วิจัยที่

สอดคล้องกับความต้องการแก้ปัญหาการดำรงชีวิตของชุมชน การพัฒนาทักษะการวิจัยชุดโครงการ พัฒนาโจทย์วิจัยเป็นชุดโครงการการฟื้นฟูระบบนิเวศชุมชนพื้นที่พรุเคร็งโดยมีมุมมองในพหุมิติตามลักษณะของชุดโครงการ กำหนดมิติเป็นประเด็นการวิจัยและพัฒนาเป็นโจทย์วิจัยโครงการย่อยที่ใช้วิธีมองภาพรวมของภาพต่อ (jigsaw puzzle) ของชุดโครงการโดยโครงการย่อยเป็นภาพต่อของชุดโครงการ เกิดชุดโครงการที่มีโครงการย่อยเป็นโครงการวิจัยและพัฒนา 6 โครงการ นักศึกษากิจกรรมการบริหารหลักสูตร และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมกันพัฒนาโจทย์วิจัยเป็นข้อเสนอโครงการวิจัยชุดโครงการ และข้อเสนอโครงการวิจัยโครงการย่อย 6 โครงการ นำข้อเสนอโครงการวิจัยไปพัฒนาร่วมกับชุมชนในเวทีชุมชน และดำเนินการวิจัยโดยนักศึกษาเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย 1 โครงการ มีผู้ร่วมวิจัย 4 ฝ่าย คืออาจารย์ นักศึกษา ชุมชน และภาคีที่เกี่ยวข้อง กำหนดช่วงเวลาในการนำเสนอรายงานความก้าวหน้าในการวิจัย การประเมินการวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก การพัฒนาโครงการย่อยเป็นวิทยานิพนธ์ ชุดโครงการการฟื้นฟูระบบนิเวศชุมชนพื้นที่พรุเคร็งเป็นกลไกในการพัฒนาคุณภาพวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษาดำเนินการพัฒนาโครงการวิจัยย่อยของตนเป็นวิทยานิพนธ์ตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย โดยกระทำคู่ขนานกันไปกับโครงการวิจัยย่อย พัฒนาโครงการย่อยเป็นวิทยานิพนธ์ 6 ชื่อเรื่อง

(1) การจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนพื้นที่พรุเคร็งอย่างยั่งยืน

(2) การอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่พรุเคร็ง กรณีศึกษา ความหลากหลายของพรรณพืช

(3) การพัฒนาการเกษตรทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับพื้นที่พรุเคร็ง กรณีศึกษาการเลี้ยงผึ้งโพรงไทยโดยระบบเครือข่าย

(4) วิถีความเชื่อชุมชนพื้นที่พรุเคร็งที่ส่งผลต่อการพัฒนาและฟื้นฟูระบบนิเวศชุมชนพื้นที่พรุเคร็ง

(5) การอนุรักษ์และฟื้นฟูพันธุ์ปลาน้ำจืดในพื้นที่พรุเคร็งด้วยพลังชุมชน

(6) การบูรณาการการบริหารจัดการงานพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่พรุเคร็งในการฟื้นฟูระบบนิเวศชุมชน

ระบบการพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ประกอบด้วยการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การพัฒนาการวิจัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีส่วนร่วมในการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นการเรียนการสอนในรายวิชา ด้วยการบูรณาการการเรียนการสอนกับการวิจัยชุดโครงการวิจัยและพัฒนาการฟื้นฟูระบบนิเวศชุมชนพื้นที่พรุเคร็ง ร่วมพัฒนาโจทย์วิจัย ร่วมเรียนรู้วิถีวิทยาการวิจัยและพัฒนาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และการปฏิบัติการวิจัยตลอดโครงการทั้งการปฏิบัติการในมหาวิทยาลัยและการปฏิบัติการในพื้นที่ในฐานะ ผู้ช่วยเรียน ผู้ช่วยวิจัย และที่ปรึกษา ทั้งในระดับการวิจัยการพัฒนากระบวนการจัดการคุณภาพงานวิจัยชุดโครงการการฟื้นฟูระบบนิเวศชุมชนพื้นที่พรุเคร็ง และการพัฒนาโครงการย่อยเป็นวิทยานิพนธ์ เพื่อได้เข้าไปปัญหา ข้อจำกัด และให้คำปรึกษาอย่างจริงจัง ร่วมแก้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการวิจัยในมหาวิทยาลัย และในพื้นที่ระหว่างการปฏิบัติการวิจัย PAR ทั้ง PAR ของผู้วิจัย และ PAR ของชุมชน อาจารย์เรียนรู้และพัฒนาาร่วมกันไปกับนักศึกษาและชุมชนตลอดจนภาคีที่เกี่ยวข้องตลอดโครงการ เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตั้งแต่เริ่มการศึกษาสภาพชุมชน การพัฒนาโจทย์วิจัย การปฏิบัติการวิจัยคู่ขนานกับการทำวิทยานิพนธ์ การรายงานความก้าวหน้า การวิพากษ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างอาจารย์กับผู้รู้ อาจารย์กับอาจารย์ และอาจารย์กับนักศึกษาและชุมชน การพัฒนาโครงการวิจัยเป็นวิทยานิพนธ์ ตลอดจนการเป็นที่

ปริกษาวิทยานิพนธ์ การสอบวิทยานิพนธ์ โดยอาจารย์ ได้ร่วมกิจกรรมทั้งระบบ ระบบการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ โดยการเรียนรู้แบบพหุวิธีแบบบูรณาการทั้งในห้องเรียน และในแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิตนอกมหาวิทยาลัย การพัฒนาในห้องเรียน นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้จากการบูรณาการการเรียนการสอนกับการวิจัย การปฏิบัติ การวิจัยชุดโครงการที่บูรณาการในรายวิชาเพื่อเรียนรู้ การปฏิบัติการวิจัยในห้องเรียน และในแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิตคือพื้นที่พรุเคร้ง เวทีวิจัย และเวทีวิชาการขององค์กรต่างๆ ที่เป็นเครือข่ายทั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และนานาชาติ ได้แก่ เวทีวิจัยท้องถิ่นของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย เวทีรายงานความก้าวหน้า และเวทีวิพากษ์การนำเสนอผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา การปฏิบัติการวิจัยในพื้นที่ร่วมกับชุมชน การเข้าร่วมเวทีการเสนอผลงานวิจัยในพื้นที่ การเสริมทักษะด้านวิทยานิพนธ์ด้วยการเข้าร่วมประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา แห่งชาติครั้งที่ 4 ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การพัฒนาด้านวิชาการด้วยการเข้าร่วมเวทีอาเซียนของศูนย์สิ่งแวดล้อมโลกในการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่พรุเคร้ง ซึ่งเป็นสภาพปัญหาเดียวกันกับปัญหาการวิจัยของนักศึกษา ซึ่งจัดประชุม ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช การเรียนรู้และปฏิบัติการวิจัยโดยอิสระเพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาทักษะการวิจัย และการเรียนรู้การเขียนรายงานการวิจัย การวางเค้าโครงของรายงาน การพัฒนาเทคนิคการเขียนรายงานการวิจัย และการตรวจสอบและการประเมินผล โดยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ในเรื่องวิธีคิด ความต่อเนื่องของความคิด เนื้อหาสาระ ความถูกต้องของทฤษฎี ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ การใช้ภาษาสื่อสารความคิดร้อยรัดกัน อย่างมีเหตุมีผล มีกระบวนการ การถอดบทเรียน และ ความมีเอกภาพ สัมพันธภาพ และ สารัตถภาพของรายงานการวิจัย ระบบการจัดการชุดโครงการ การจัดการ

วิทยานิพนธ์ในลักษณะชุดโครงการด้วยวิธีการสร้าง ภาพรวมของชุดโครงการ ให้วิทยานิพนธ์เป็นโครงการย่อยในชุดโครงการวิจัยเชิงพื้นที่ (Area-based) จัดการวิจัยโครงการย่อยเป็นภาพต่อของชุดโครงการคู่ขนานไปกับการทำวิทยานิพนธ์ นักศึกษาเป็นหัวหน้าโครงการ โดยมีชุมชนและภาคีที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ร่วมวิจัย การบริหารจัดการวิจัยที่มีหัวหน้าชุดโครงการ มีอาจารย์ที่ปรึกษาดูแลโครงการย่อยและวิทยานิพนธ์ โครงการละ 3 คน มีแผนการวิจัยของชุดโครงการที่ควบคุมด้วยเป้าหมายและวัตถุประสงค์หลัก แต่ละโครงการย่อยมีแผนการวิจัยที่เป็นภาพต่อ (jigsaw puzzie) ของแผนวิจัยชุดโครงการ โดยหัวหน้าชุดโครงการที่เป็นนักวิจัย และนักจัดการงานวิจัย (Researcher producer) มีอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการย่อยและวิทยานิพนธ์ และการสร้างความเข้าใจประเด็นในโครงการย่อยของชุดโครงการ

การพัฒนาท้องถิ่น

ชุมชนพื้นที่พรุเคร้งซึ่งเป็นพื้นที่ครอบคลุม ตำบล 14 ตำบลเกิดการพัฒนารูปแบบองค์กรรวมตามชุดโครงการการฟื้นฟูระบบนิเวศชุมชนที่นักศึกษาพัฒนาเป็นวิทยานิพนธ์ 6 ชื่อเรื่อง ปรากฏการพัฒนาท้องถิ่นที่มาจากกระบวนการวิจัยและพัฒนาไปพร้อมกัน การพัฒนาที่ชุมชนพื้นที่พรุเคร้งได้รับจากชุดโครงการการฟื้นฟูระบบนิเวศชุมชนพื้นที่พรุเคร้ง โดยชุมชนเป็นผู้ดำเนินการแก้ปัญหาพร้อมในการวิจัยและพัฒนาควบคู่กันไป อาจารย์ นักศึกษา และภาคีเป็นผู้ร่วมพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เกิดวิธีคิด วิธีวิเคราะห์ และค้นพบศักยภาพของตนเอง การร่วมกันจัดการแผนชีวิตกำหนดเป็นยุทธศาสตร์และจัดทำแผนปฏิบัติหรือแผนที่ยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาเพื่อการฟื้นฟูระบบนิเวศชุมชนพื้นที่พรุเคร้งดังนี้

วิทยานิพนธ์เรื่อง การจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่พรุเคร้งอย่างยั่งยืน ชุมชนได้พัฒนาศักยภาพในการมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำของชุมชนและภาคีที่เกี่ยวข้องร่วมในการจัดการน้ำโดยชุมชนอย่างยั่งยืน โดยมีแผนยุทธศาสตร์ของชุมชนที่ชุมชนร่วมกันจัดการ

ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ ชุมชนได้รับการพัฒนาศักยภาพการมีส่วนร่วม เกิดการเรียนรู้วิธีการจัดการน้ำโดยชุมชนตามวิถีชุมชน 3 ด้าน คือ การน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค การจัดการน้ำเพื่อการเกษตร การประมงพื้นบ้าน การเลี้ยงสัตว์ และการจัดการน้ำเพื่อการท่องเที่ยว เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการตนเอง การพึ่งพิงอิงกันในชุมชน การพึ่งพากันระหว่างคนกับธรรมชาติ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่พรุเคื่องกรณีศึกษา ความหลากหลายของพรรณพืช ชุมชนได้ร่วมกันฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ โดยรวมกลุ่ม "กลุ่มคนรักพรุ" จัดทำแผนชุมชนการอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าพรุชุมชนพรุเคื่อง โดยร่วมกันปลูกป่าพันธุ์ไม้ดั้งเดิมในชุมชน ทั้งการปลูกใหม่และปลูกแซม การเพิ่มพรรณพืช การดูแลรักษา การเฝ้าระวังให้ต้นไม้เติบโตด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีที่เกี่ยวข้อง ชุมชนเกิดความตระหนัก สำนึกในคุณค่าและใช้ประโยชน์จากพืชพรรณอย่างรู้เท่าทัน มีกิจกรรมการเฝ้าระวังของกลุ่มอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าพรุชุมชนพรุเคื่องก่อเกิดความเข้าใจและความตระหนักในการพึ่งพาระหว่างคนกับป่า เกิดการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังของชุมชนที่นำไปสู่การร่วมกันรับประโยชน์จากป่า และป่าได้รับประโยชน์จากชุมชน ป่าและชุมชนอยู่ร่วมกันได้อย่างเกื้อกูล

วิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาการเกษตรทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับพื้นที่พรุเคื่องกรณีศึกษา การเลี้ยงผึ้งโพรงไทยโดยระบบเครือข่าย เกิดการพัฒนากลุ่มเลี้ยงผึ้งในพรุเคื่องที่สอดคล้องกับฐานทรัพยากรในพรุเคื่อง ที่ในอดีตเป็นแหล่งผลิตน้ำผึ้งที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มเลี้ยงผึ้งได้ร่วมกันพัฒนาเป็นเครือข่าย เกิดเครือข่ายการเลี้ยงผึ้งโพรงไทยในชุมชนพรุเคื่องทั้งเครือข่ายการเรียนรู้

เครือข่ายการผลิต และเครือข่ายการตลาด และขยายเครือข่ายเป็นเครือข่ายพรุเคื่องและขอบพรุ จาก 3 กลุ่ม 3 ตำบลเป็น 5 ตำบล โดยมีกลุ่มเลี้ยงผึ้งอำเภอช้างกลางเป็นแม่ข่ายการเรียนรู้การพัฒนาการเลี้ยงผึ้งโพรงไทยและพัฒนาเป็นเครือข่ายการเลี้ยงผึ้งระดับจังหวัด ชุมชนกลุ่มเลี้ยงผึ้งสามารถพัฒนาการบริหารจัดการเครือข่ายไปสู่วิสาหกิจชุมชน โดยมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณการจัดการเครือข่ายที่แสดงถึงความเข้มแข็งของเครือข่ายการเลี้ยงผึ้งในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่นำไปสู่การแก้ปัญหาเศรษฐกิจของชุมชน

วิทยานิพนธ์เรื่อง วิถีความเชื่อชุมชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาและการฟื้นฟูระบบนิเวศชุมชนพื้นที่พรุเคื่อง พลังอำนาจความเชื่อของชุมชนพรุเคื่องคือความเชื่อทวด ในการพัฒนาพื้นที่พรุเคื่องในโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริให้ชุดคลองสายชะอวด-แพรกเมืองเป็นคลองสายใหม่เพื่อแก้ปัญหาหน้าท่วมขังและน้ำเปรี้ยวแต่ต้องทำลายต้นไทรที่เป็นที่สถิตของทวด ทวดในพรุเคื่องเป็นอุดมการณ์อำนาจที่เป็นประดุจกฎหมายที่ชุมชนต้องปฏิบัติตาม หากไม่ปฏิบัติตามได้รับโทษ จึงเกิดการต่อสู้ทางความคิดความเชื่อเรื่องทวดระหว่างชาวบ้านกับกรมชลประทาน ชาวบ้านต่อต้านการขุดคลองที่ต้องทำลายที่สถิตของทวด กรมชลประทานต้องทำลายที่สถิตของทวดตามแผนเส้นทางคลอง ทวดจึงลงโทษไม่สามารถขุดคลองในบริเวณที่ทวดสถิตอยู่ได้ ราษฎรได้กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถึงอุปสรรคในการขุดคลองชะอวด-แพรกเมืองในบริเวณต้นไทรที่มีทวดที่ชาวบ้านเคารพนับถือสถิตอยู่ ความเชื่อเรื่องทวดของชาวบ้านได้ยกระดับไปสู่ระดับการพัฒนาของรัฐไปสู่นโยบายการพัฒนาในระดับสูงสุดส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนกลไกการพัฒนาในระดับปฏิบัติ พลังอำนาจของทวดซึ่งเป็นทุนทางสังคมของชุมชนพรุเคื่องได้

นำไปสู่บทเรียนการพัฒนาบนฐานวัฒนธรรมชุมชน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้วัฒนธรรมชุมชนในการแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำในโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อแก้ปัญหาน้ำในพื้นที่พรุเค็งได้สำเร็จ คลองชะอวด-แพรงเมืองเกิดขึ้นตามแนวพระราชดำริบนฐานวัฒนธรรมชุมชน

วิทยานิพนธ์เรื่อง การอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำในพื้นที่พรุเค็งด้วยพลังชุมชน เกิดกลุ่มและแผนยุทธศาสตร์การอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำจิตของชุมชนในพื้นที่พรุเค็ง ตำบลสวนหลวงและตำบลเค็ง ชุมชนสามารถดำเนินการกิจกรรมการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำในพื้นที่พรุเค็งในแหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชนด้วยการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีอยู่ในแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชุ่มน้ำใหม่ ชุมชนได้รับการพัฒนาสำนึกร่วมดูแลเฝ้าระวังให้มีปลาในแหล่งน้ำและปลาอยู่ได้อย่างปลอดภัย แหล่งน้ำในชุมชนที่รกเรือไม่มีใครให้ความสนใจเพราะไม่มีสัตว์น้ำที่ใช้ประโยชน์ได้เนื่องจากทำลายพื้นที่ชุ่มน้ำจนหมดสิ้นได้มีพื้นที่ชุ่มน้ำเพิ่มขึ้นทั้งปลาชนิดและปลาหมอบไม่น้อยกว่า 20,000 ตัว ชุมชนมีความเข้าใจและสามารถจัดการให้แหล่งน้ำมีปลาได้อยู่อาศัยตามธรรมชาติและพัฒนาแหล่งน้ำให้เป็นแหล่งอาหารของชุมชน ชุมชนเกิดความตระหนักในคุณค่าของแหล่งน้ำในฐานะแหล่งอาหาร มีปลาอยู่คู่กับพรุ เกิดการพึ่งพาระหว่างคนกับธรรมชาติ แหล่งน้ำเป็นศูนย์รวมที่ชุมชนมีความห่วงแหนและใช้อย่างรู้เท่าทัน

วิทยานิพนธ์เรื่อง การบูรณาการบริหารจัดการงานพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่พรุเค็งในการฟื้นฟูระบบนิเวศชุมชน เกิดการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการฟื้นฟูพื้นที่พรุแบบองค์รวมครอบคลุมพื้นที่พรุ 14 ตำบล ชุมชนได้พัฒนาระบบคิดเชิงวิเคราะห์ที่นำไปสู่ความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ เกิดเครือข่ายองค์การ

บริหารส่วนตำบล 14 ตำบลเป็นครั้งแรก เครือข่ายความร่วมมือพื้นที่พรุพรุเค็งที่เป็นทั้งเครือข่ายในมิติเชิงพื้นที่และเชิงกิจกรรมโดยได้พัฒนาแผนยุทธศาสตร์ของเครือข่ายมาขับเคลื่อนการดำเนินงานการพัฒนาแบบองค์รวม มีระบบการบริหารจัดการแบบแม่ข่ายลูกข่าย โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชเข้าร่วมในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ องค์การบริหารส่วนตำบลได้บูรณาการแผนยุทธศาสตร์เครือข่ายความร่วมมือพื้นที่พรุพื้นที่พรุเค็งลงในแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งในระดับนโยบาย ระดับยุทธศาสตร์ และระดับโครงการพลังของเครือข่ายความร่วมมือพื้นที่พรุพรุเค็งขององค์การบริหารส่วนตำบล 14 ตำบลในพื้นที่พรุเค็งส่งผลให้เกิดพลังผลักดันการแก้ปัญหาพื้นที่ทับซ้อนระหว่างเขตพื้นที่อนุรักษ์เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยกับพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัยของชาวบ้านโดยประสานเครือข่ายองค์การบริหารส่วนตำบลขอเสนอแนะยุทธศาสตร์พื้นที่พรุพรุเค็งต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อเสนอต่อ กบร.จังหวัด และเสนอเรื่องถึงศูนย์ปฏิบัติการที่ดินป่าไม้จังหวัดนครศรีธรรมราชและสำนักที่ดินที่ 5 ศูนย์ปฏิบัติการที่ดินป่าไม้จังหวัดนครศรีธรรมราช จะดำเนินการทำแปลงแนวเขตป่าไม้ใหม่ระหว่างพื้นที่ทำกินกับพื้นที่รัฐ

นอกจากชุมชนพรุเค็งจะเกิดการพัฒนาด้านวิทยานิพนธ์แล้วยังได้ส่งผลการพัฒนาท้องถิ่นในเรื่องการพัฒนาศักยภาพของชุมชนพื้นที่พรุเค็ง ชุมชนในฐานะหุ้นส่วนของการวิจัยได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและเรียนรู้การนำเสนอรายงานการวิจัยร่วมกับนักศึกษาชุมชนได้พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ในการทำมาหากินของตนเอง วิเคราะห์สถานการณ์ของชุมชนเพื่อค้นหาปัญหาและสามารถนำมาวางแผนการทำงานและการจัดการร่วมกันด้วยแผนยุทธศาสตร์ของชุมชน การร่วมกันจัดการชีวิตภายใต้ข้อจำกัดของฐานทรัพยากร เกิดความ

ตระหนักและตื่นตัวในการแก้ปัญหาตนเองด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม เกิดพลังชุมชนที่มีความพยายามในการพึ่งตนเอง เกิดความตระหนักในการเป็นเจ้าของ ทรัพยากรนำไปสู่ความรับผิดชอบในการดูแลรักษา ทรัพยากร และสามารถร่วมกันวางแผนในการจัดการ ทรัพยากรอย่างมีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นใน ศักยภาพของตน เกิดพลังชุมชนในการจัดการตนเอง มี จิตสำนึกในการร่วมกันคิดค้นหาแนวทางในการกำหนด อนาคตร่วมกัน เกิดจิตวิญญาณของชุมชนการพัฒนา ระบบคิดการเรียนรู้การจัดการชีวิตเพื่อการพึ่งตนเองบน ฐานความพอเพียง

การพัฒนาอาจารย์ กรรมการบริหารหลักสูตร สาขาวิชาไทยคดีศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ได้เรียนรู้ศาสตร์อื่นมองเห็นความเชื่อมโยงบน ฐานคิดบูรณาการวิทยา ขยายกระบวนการทัศน์ พัฒนาจิต วิญญาณในการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้นำมาใช้ พัฒนาการเรียนการสอนและบูรณาการการเรียน การสอนกับการวิจัย และมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นใน ฐานะอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เกิด การเรียนรู้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ สามารถใช้ประสบการณ์ขยายผลในการวิจัยและพัฒนา ในชุมชนอื่นได้

การพัฒนานักศึกษา นักศึกษาได้พัฒนาใน เรื่อง Methodology เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง เปิดโลก และพรมแดนแห่งการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองและ ท้องถิ่นด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วน ร่วม ก่อเกิดการรู้จักตนเอง รู้จักชุมชน สามารถเติมเต็มใน ส่วนที่สังคมขาด ก่อให้เกิดความเข้าใจตนเองและ ท้องถิ่นของตนเองและใช้การวิจัยเป็นฐานของการ พัฒนางานในหน้าที่ได้อย่างมีนัยสำคัญ กระบวนการทำ วิทยานิพนธ์ชุดโครงการได้หล่อหลอมและบ่มเพาะวิธีคิด พัฒนาจิตวิญญาณ สร้างมโนทัศน์แบบองค์รวม เกิด กระบวนทัศน์ใหม่และมุมมองใหม่ในการพัฒนางานใน หน้าที่และการพัฒนาชุมชน บรรลุเป้าหมายและปรัชญา

ของหลักสูตร “ท้องถิ่นศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น” บนฐาน บูรณาการวิทยา การพัฒนานักศึกษาในด้าน Methodology ซึ่งเป็นหลักคิดสำคัญในการจัดการศึกษาในระดับนี้ได้ ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพด้านวิธีคิดในการพัฒนา ท้องถิ่นที่ต่อยอดมาจากงานในหน้าที่ของนักศึกษา บูรณาการกับงานที่ทำบนหลักการปรัชญาของหลักสูตร “ท้องถิ่นศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น” ภายใต้ concept “นำ สิ่งที่ทำมาเรียน นำสิ่งที่เรียนไปสู่งานที่ทำ”

องค์ความรู้จากการวิจัย

โครงสร้างทางความคิดในการจัดการ บัณฑิตศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ ต้องมีเครื่องกำหนดทิศทางการทำงาน การปฏิบัติ ของผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหารและฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความสนใจและเข้าใจเรื่องราวหรือปัญหาของท้องถิ่น ในห้วงเวลา และยอมรับพลวัตท้องถิ่นหรือวัฒนธรรม ชุมชน มีทิศทางในการพัฒนาเพื่อช่วยจัดระบบโครงสร้าง ทางความคิดและช่วยชี้้นำในการวางแผนโครงการ พัฒนาซึ่งอาจมีทิศทางเดียวหรือผสมผสานกัน วางระบบ หรือกำหนดขั้นตอนการพัฒนาท้องถิ่น เป็นการวางแผน โครงการและการดำเนินโครงการจนบรรลุผล มีการ สืบสาวอาจใช้วิธีการสำรวจเรื่องราวการดำเนินชีวิตของ ท้องถิ่น การระบุลักษณะเชิงระบบของหน่วยท้องถิ่น การระบุทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนา การตรวจสอบ ความเป็นไปได้ของระบบการทำงาน การลงมือปฏิบัติ การหรือดำเนินงานพัฒนา การสรุปผลและประเมินผล โครงการพัฒนา ด้วยการประเมินตามทิศทางและเป้าหมาย ประเมินปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต องค์ประกอบ ดังกล่าวจะเป็นฐานของระบบที่จะนำไปสู่กระบวนการพัฒนา วิทยานิพนธ์ให้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นเป็น ลำดับแรก โดยอาจมีระบบหรือวิธีการอื่นๆ อีกมาก แนวทางดังกล่าวเป็นแนวทางที่ได้จากการปฏิบัติการ โดยใช้กระบวนการวิจัย การบูรณาการงานวิจัยที่เป็น

วิทยานิพนธ์ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับการพัฒนาท้องถิ่น

ในส่วนระดับนโยบาย ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏต้องมีความเข้าใจปรัชญาของบัณฑิตศึกษาที่กำหนดให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่สามารถตรวจสอบทฤษฎีหรือองค์ความรู้ และสามารถใช้อองค์ความรู้แก้ปัญหาท้องถิ่นได้ การกำหนดนโยบายของผู้บริหารจำเป็นต้องตั้งอยู่บนปรัชญาของบัณฑิตศึกษาอย่างแท้จริงเพื่อผลิตมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตให้สามารถเป็นที่พึ่งทางความคิดของท้องถิ่นได้ โดยควรได้กำหนดนโยบายให้มีการประกันคุณภาพงานวิจัยและพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยให้วิทยานิพนธ์มีมาตรฐานในการใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นได้จริงและใช้ได้ทันทีด้วยการจัดการเรียนการสอนที่ใช้กระบวนการวิจัยบูรณาการการเรียนการสอน และกำหนดให้นักศึกษาสร้างสรรค์งานวิจัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน เพื่อให้งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นได้จริงและใช้ได้ทันทีด้วยการกำหนดให้มีการวิจัยในลักษณะชุดโครงการและงานวิจัยบูรณาการ โดยใช้ area – based หรือ project-based โดยอาจใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (R&D) และให้ชุมชนเจ้าของปัญหาเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยบนฐานปัญหา (Problem-based) ของชุมชนเพื่อให้เกิดผลในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างจริงจัง ในฐานะสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น การสร้างคุณค่าเพิ่มของบัณฑิตศึกษาให้เป็นการไกลในการดำเนินการวิจัย เพื่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการพัฒนาท้องถิ่น และเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและมหาวิทยาลัยเป็นที่พึ่งของชุมชนได้ทุกเมื่อ บัณฑิตศึกษาจะเป็นโอกาสของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการสร้างสรรค์งานวิจัย พัฒนาอาจารย์ให้เป็นนักวิจัย และให้มหาวิทยาลัยเป็นผู้นำทางการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีนัยสำคัญ

ระบบประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา การบริหารจัดการหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมายให้วิทยานิพนธ์นำไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นได้จำเป็นต้องมีระบบประกันคุณภาพวิทยานิพนธ์หรือการประกันคุณภาพงานวิจัย การนำการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษามาเป็นฐานคิดอันสำคัญในการพัฒนาอุดมศึกษาไปสู่ประชาคมแห่งการสร้างความรู้และองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สามารถสามารถผลิตผู้รู้ ผู้สร้างความรู้เพื่อเข้าสู่สังคมแห่งความรู้ (Knowledge Society) บนฐานทุนปัญญา (Intellectual Capital) ของท้องถิ่นอันเป็นทุนที่สำคัญ มหาวิทยาลัยราชภัฏต้องเป็นแกนสมองของท้องถิ่นที่ท้องถิ่นสามารถพึ่งพาได้จริงบนความหมายของ “ราชภัฏ” อันเป็นตัวตนและอัตลักษณ์แห่งตน

ระบบการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้วิทยานิพนธ์ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นได้นั้น การบริหารจัดการหลักสูตรต้องมีความชัดเจนในการบูรณาการวิธีการเรียนการสอนให้ส่งเสริมการพัฒนาฐานคิดของนักศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนการสอนแบบเน้นโครงงาน การเรียนการสอนแบบบูรณาการ การเรียนรู้แบบองค์รวมที่เน้นการปฏิบัติเพื่อพัฒนาทักษะการคิด การวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อให้สามารถสร้างความรู้ และประมวลองค์ความรู้ที่พัฒนาไปสู่ภูมิปัญญากระบวนการสำคัญที่จะสร้างให้นักศึกษาสามารถสร้างความรู้และมีแนวคิดในเชิงพัฒนาได้ต้องผ่านกระบวนการจัดการการเรียนการสอนแนวใหม่ที่อาจารย์ต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้ช่วยเรียน และอาจารย์ต้องเป็นนักวิจัยและนักจัดการงานวิจัย (Researcher producer) อาจารย์ผู้สอนบัณฑิตศึกษาต้องเป็นผู้มีจิตวิญญาณและมีความตระหนักถึงภาระหน้าที่ในการสร้างสรรค์ในฐานะผู้ผลิตผู้สร้างองค์ความรู้ใหม่และต้องเป็นนักวิจัยที่มีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่เป็นงานวิจัยและพัฒนาเพื่อการต่อยอด

ความคิดไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น การบูรณาการองค์ความรู้ในการเรียนการสอนและการวิจัย เพื่อให้สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ในด้านวิธีการสอนการใช้วิธีการที่หลากหลายจะสามารถพัฒนาวิธีคิดและกระบวนการทัศน์ใหม่ที่เกิดจากการบูรณาการวิธีการที่หลากหลายที่ส่งผลดีและผลกระทบต่อกระบวนการทัศน์การพัฒนาคน พัฒนางาน พัฒนาสังคม และพัฒนาท้องถิ่น นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏจะเป็นที่พึ่งของชุมชนได้อย่างมีนัยสำคัญ การบูรณาการการเรียนการสอนกับการวิจัย เพื่อพัฒนาวิทยานิพนธ์ให้เป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น การบริหารจัดการหลักสูตรต้องขับเคลื่อนด้วยกระบวนการวิจัย การวิจัยจะเป็นหลักการอันสำคัญที่นำไปสู่ฐานคิดการพัฒนาวิทยานิพนธ์ให้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม 4 ฐานส่วน คือ อาจารย์ นักศึกษา ชุมชนเจ้าของปัญหา และภาคีที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ท้องถิ่นเป็นห้องเรียน จะพัฒนาจิตวิญญาณในการพัฒนาท้องถิ่นของนักศึกษาให้สามารถทำวิทยานิพนธ์แนวใหม่ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่น นักศึกษาจึงต้องเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จริง มีพื้นที่จริงในการเรียนรู้ หมายความว่า ในกระบวนการของการพัฒนาการเรียนการสอนมีท้องถิ่นที่เป็นพื้นที่จริงที่รอกการพัฒนาหรือรอกการแก้ปัญหาเป็นแหล่งเรียนรู้และเป็นสถานวิจัย ซึ่งการมีพื้นที่ที่มีความจำเป็นที่กรรมการบริหารหลักสูตรและนักศึกษาจะต้องร่วมกันดำเนินการให้มีขึ้น การสำรวจปัญหาด้วยกระบวนการของชุมชน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน มีชุมชนเจ้าของปัญหาเป็นผู้ร่วมในการเสนอปัญหา เพื่อนำปัญหาไปสู่การเรียนรู้เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา และดำเนินการเรียนการสอนบนฐานชุมชน (Community based) ในลักษณะชุมชนศึกษา การวิจัยเพื่อทำเป็นวิทยานิพนธ์ก็จะอยู่บนฐานของพื้นที่ที่นำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นได้จริงและใช้ได้ทันที

การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาไทยคดีศึกษาเป็นการดำเนินการจัดการอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยไทยเพื่อความเป็นไทที่สอดคล้องกับแนวคิดของเสนห์ จามริก (2546) และเป็นการจัดการศึกษาที่ไม่แยกส่วนออกจากชุมชน สร้างความเข้าใจชุมชนให้รู้จักวัฒนธรรมชุมชน รู้จักรากเหง้าของตน เกิดความรักความเข้าใจ ภาคภูมิใจในแผ่นดินไทยอันเป็นแผ่นดินเกิด การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสาขาไทยคดีศึกษาดังกล่าวนี้อาจสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษาของประเวศ วะสี (2547) ที่วิพากษ์ระบบการศึกษาไทยว่าลอยตัวอยู่นอกสังคม ไม่ได้แก้ปัญหาให้ชุมชน สาขาไทยคดีศึกษาได้ทำให้การศึกษาไม่แยกออกจากชุมชนด้วยการเข้าร่วมในการแก้ปัญหา ระบบนิเวศของชุมชนพื้นที่พรุเคร็งด้วยกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ที่สามารถแก้ปัญหาท้องถิ่นได้

การพัฒนาคุณภาพวิทยานิพนธ์ให้มีคุณภาพในการใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นได้จริงและใช้ได้ทันที เป็นการพัฒนานักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในด้าน Methodology ซึ่งเป็นหลักคิดสำคัญในการจัดการศึกษาในระดับนี้ การพัฒนานักศึกษาในด้าน Methodology ของสาขาไทยคดีศึกษามาจากกระบวนการจัดการที่เน้นการคิด การวิเคราะห์สังเคราะห์และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่พัฒนาความสามารถในการสร้างมโนทัศน์ (conceptualization) ในสิ่งต่างๆ แบบองค์รวม กระบวนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ทำให้นักศึกษาไทยคดีศึกษาได้ Methodology อันเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการบัณฑิตศึกษา การทำวิจัยประเภทการวิจัยและพัฒนาด้วยวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่มีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยเพื่อร่วมกันพัฒนาชุมชน ทำให้นักศึกษาไทยคดีศึกษามี perspective กว้างขึ้นจากการถูกตรวจสอบ ถูกทำลาย ถูกตั้งคำถามในการวิจัย ทั้งจากชุมชน ประชาชนชาวบ้าน อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของ อุทัย ดุลยเกษม (2540) และแนวคิด

การจัดการศึกษาที่ไม่ล่อยตัวอยู่นอกสังคมของ ประเทศ วะสี (2547) การพัฒนาคุณภาพวิทยานิพนธ์ในแนวทาง นี้เป็นงานวิจัยระดับต้น ๆ ของวงการบัณฑิตศึกษาของไทย โดยเฉพาะการวิจัยที่เป็น R&D ที่ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม หรือ PAR ที่วิทยานิพนธ์สาขาไทยคดี ศึกษาทำนี่ยังไม่ปรากฏวิทยานิพนธ์ในระดับมหาบัณฑิต และหรือดุษฎีบัณฑิตทำในแนวทางนี้สอดคล้องกับผล การศึกษาของ รังสรรค์ สิงห์เลิศ สาโรจน์ แพ่งยัง เฉลิมชัย ปัญญาดี พงษ์เกียรติ์ เทียมศักดิ์ อรุสตา เจริญรัต วรณี แกมเกตุ บุญเรือง ศรีற்று และประภาพรรณ อุ่นอบ (2540) ที่ได้ มีการศึกษาวิธีวิทยาการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในระดับ บัณฑิตศึกษาของไทย 8 มหาวิทยาลัย จากวิทยานิพนธ์ 9,047 เรื่อง ซึ่งทำในปี 2538-2545 วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิง คุณภาพมีน้อย การวิจัยมุ่งพรรณนาปรากฏการณ์ กำหนดขอบเขตของปัญหาในสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการรู้ ประเภทของการวิจัยเป็นการวิจัยพื้นฐาน และไม่ปรากฏ การวิจัยและพัฒนาที่ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม

ในการวิจัยระบบการบริหารจัดการงานวิจัย เพื่อให้เกิดวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพต่อการใช้ประโยชน์ ในการพัฒนาท้องถิ่นได้เป็นแนวทางใหม่สำหรับการ บริหารจัดการบัณฑิตศึกษาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด เกี่ยวกับการบริหารงานวิจัยของ วิจารณ์ พานิช (2546) ที่เสนอว่างานวิจัยต้องสร้างระบบใหม่ แนวทางใหม่ วิธีการใหม่ วัฒนธรรมใหม่ขึ้นมาทดลองใช้ในการวิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการบัณฑิตศึกษาให้วิทยานิพนธ์ใช้ ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศชาติได้ ในการบริหาร จัดการในแนวทางนี้อาจารย์ในฐานะผู้จัดการการพัฒนา นักศึกษาต้องเป็น Researcher producer ที่เป็นผู้สร้าง องค์ความรู้ใหม่ตามแนวคิดของอุทัย ดุลยเกษม (2540) ในการพัฒนาการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษาคิดเป็น ทำเป็นมีทักษะการวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นฐานคิด อันสำคัญที่นำไปสู่คุณภาพวิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้สอนต้อง

ชำนาญในศาสตร์การสอนที่ใช้วิธีสอนแบบพหุวิธีทั้งวิธี สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีแนวคิดว่าผู้เรียนจะมี แนวคิดหลักอย่างชัดเจนที่ได้รับจากภูมิหลังของตน ตามแนวคิดของ Nadine M.Lamber Barhara L. Mc. Combss การสอนแบบเน้นโครงการที่เป็นการแสวงหา ความสามารถทางสติปัญญาของผู้เรียนกับงานในหน้าที่ ที่ทำดำเนินการสอดคล้องกับแนวคิดของ Autodesk Foundation,2002, Wrigley (1995) การสอนแบบบูรณา การที่มีการเชื่อมระหว่างสิ่งที่เรียนและงานที่ทำการ โดย เรียนรู้ร่วมกันโดยผู้เรียนเป็นผู้คิดและกระทำที่สอดคล้อง กับธรรมชาติของตนตามแนวคิดของ Shubert,1993 และ Paulson and Paulson (1991) การเรียนรู้แบบองค์รวม ที่ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับความรู้ที่เกิดขึ้นเอง เป็นญาณวิสัยตามแนวคิดของ John P. Miller, J.R.Cassic และ Susan M. Drake (1990) และการพัฒนาการเรียนรู ของนักศึกษาที่เป็นผู้ใหญ่ดำเนินการสอดคล้องกับ แนวคิดของ Brundage and Macerarcher (1980)

ในการควบคุมคุณภาพวิทยานิพนธ์สาขาไทย คดีศึกษาพิจารณาในเรื่ององค์ความรู้ด้านการวิจัย เนื้อหาความรู้ที่เชื่อมโยงกันที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ การตอบปัญหาการวิจัยได้ตาม วัตถุประสงค์อย่างเป็นระบบและเป็นเหตุเป็นผลกัน เพื่อให้เกิดคุณภาพของวิทยานิพนธ์ในการใช้ประโยชน์ ต่อการพัฒนาท้องถิ่นตามสภาพชุมชนสอดคล้องกับ แนวคิดการควบคุมคุณภาพงานวิจัยของ อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ (2547) และในการบริหารจัดการคุณภาพ งานวิจัยใช้วิธีประเมินการวิจัยทั้งในด้านประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการใช้ประโยชน์ได้ เพื่อให้เกิดผล กระทบต่อการสร้างนักวิจัย การสร้างนวัตกรรม การสร้าง ปัญญาให้สังคม การประเมินคุณภาพงานวิจัยที่ใช้ การประเมินเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง โดยกำหนดให้การประเมินเป็นมรรคไม่ใช้ผลและเป็น วิธีการไม่ใช่เป้าหมาย ประเมินในมิติความเป็นมนุษย์ แบบพหุมิติเพื่อให้เห็นคุณค่าของวิทยาการและการ

วิวัฒน์สังคมด้วยการวิจัย โดยพิจารณาคุณภาพงานวิจัยใน 4 มิติ คือ มิติด้านระเบียบวิธีวิจัย ด้านจริยธรรม ด้านความรู้ในระดับที่มีศักยภาพที่เป็นทฤษฎีเป็นความรู้ใหม่ และมิติด้านประโยชน์ที่มีคุณภาพในการใช้ประโยชน์ได้ตามแนวคิดการประเมินผลงานวิจัยของ วิจารณ์ พานิช (2546) และอนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ (2547)

ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่สาขาไทยคดีศึกษาใช้ในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพวิทยานิพนธ์ที่เริ่มต้นด้วยการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนแบบหุ้นส่วนนั้นทำให้เกิดความรู้สึกผูกพัน เอื้ออาทรต่อกัน และยอมรับความเท่าเทียมกันในฐานะเพื่อนมนุษย์ หากการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมละเลยขั้นตอนนี้ ความผูกพันและความแนบแน่นกับชุมชนคงไม่สามารถเกิดขึ้นได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นการต้องการแก้ปัญหา ก็คงเกิดขึ้นไม่ได้เช่นเดียวกัน การแก้ปัญหาชุมชนจึงต้องเริ่มต้นด้วยความรู้สึกเท่าเทียม สิ่งหนึ่งที่ชาวบ้านขาดคือความรู้สึกเท่าเทียม หากนักวิจัยเข้าใจจุดนี้อย่างลึกซึ้ง การดำเนินการใดๆ เพื่อแก้ปัญหาชุมชนย่อมสามารถดำเนินการได้ เพราะต่อจากนั้นความรักและความเอื้ออาทรจะตามมา

แต่อย่างไรก็ตามการวิจัยและพัฒนาด้วยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมก็เป็นการทำงานที่หนักและยากยิ่งทั้งอาจารย์ นักศึกษา เพราะเป็นงานวิจัยที่ต้องปฏิสัมพันธ์กับบุคคลเป็นจำนวนมาก ต้องทุ่มเทเวลา ต้องมีความรักความปรารถนาดีและความศรัทธาอย่างแรงกล้าและมีอุดมการณ์ที่สูงส่งในการเสียสละประโยชน์ส่วนตนจึงจะทำได้สำเร็จ โดยเฉพาะในระยะแรกนักศึกษายังไม่รู้จักชุมชน ประกอบกับวิธีวิทยาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีความยากและซับซ้อนต้องอาศัยเวลาและทักษะจึงจะสามารถปฏิบัติการได้ การปะทะสังสรรค์กับชุมชนก็มีความซับซ้อนในหลายมิติ ต้องมีทักษะการวิเคราะห์และสังเคราะห์และมีทักษะชุมชน ซึ่งนักศึกษายังมีไม่พอต้องใช้เวลาในการเรียนรู้และลึกซึ้งกับสถานการณ์

นักศึกษาต้องได้รับการฟอกระบบคิดและถกทอดความคิดเพื่อให้เกิดสายใยแห่งความศรัทธาในงานที่กำลังดำเนินอยู่ ความศรัทธาเป็นอุดมการณ์เป็นฐานคิดอันสำคัญในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การวิจัยและพัฒนาที่ใช้วิธีวิทยาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นงานที่นอกจากจะต้องใช้สมองเป็นทุนในฐานะ Researcher producer ของอาจารย์หัวหน้าโครงการแล้วยังต้องใช้หยาดเหงื่อและแรงงานในการปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น จึงเป็นงานที่เหน็ดเหนื่อยมากหากพลังไม่เพียงพอจุดหมายปลายทางก็ยิ่งห่างไกลออกไป ซึ่งเมื่อดำเนินการวิจัยไปได้ประมาณ 6 เดือน ก็ปรากฏความแนบแน่นระหว่างนักศึกษากับชุมชนเป็นอย่างดี นักศึกษาได้พัฒนาไปในระดับที่น่าพอใจ สามารถสร้างชุมชนและร่วมปรึกษาหารือร่วมคิดวิเคราะห์ ร่วมวางแผนในการแก้ปัญหาการพัฒนาที่ชุมชนได้อย่างกลมกลืนเสมือนเป็นเครือญาติ กระบวนการมีส่วนร่วมได้มีส่วนสำคัญในการสร้างความสุขให้ชุมชน มีความสุขในการได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนและการเข้าถึงสวัสดิการด้านทรัพยากร มหาวิทยาลัยไทยคดีศึกษาได้เติมเต็มในส่วนที่สังคมขาดได้อย่างมีนัยสำคัญ

การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพเป็นงานที่ยากอย่างยิ่ง เพราะการวิจัยชุมชนที่ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ถูกควบคุมด้วยระบบประกันคุณภาพก็ยิ่งเพิ่มความยากขึ้นในทุกมิติ แต่ความสำเร็จของงานวิจัยและความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ที่ชุมชนได้ใช้ในการแก้ปัญหาของท้องถิ่นเป็นอนุสาวรีย์แห่งภูมิปัญญาของผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมจัดการบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏบวชนความหมายแห่งนาม “ราชภัฏคนของพระราชชาข้าของแผ่นดิน” ทั้งอาจารย์ นักศึกษา ชุมชน และภาคีในท้องถิ่น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่สนับสนุนทุนวิจัยอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 2 ปี และผู้ทรงคุณวุฒิประจำโครงการ ดร.สุเมธ แย้มมนุญ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารองศาสตราจารย์ ดร.โอภาส ปัญญา มหาวิทยาลัยมหิดล ดร.สิทธิรัฐ ประพุทธนิตินสาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดร.อุทัย ดุลยเกษม มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ อาจารย์สนั่น เพ็งเหมื่อน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ดร.จิตราภา กุลชลบุตร มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และศาสตราจารย์ชวน เพชรแก้ว มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ที่มีส่วนอย่างสำคัญยิ่งในการพัฒนานักวิจัย งานวิจัย และวิทยานิพนธ์

เอกสารอ้างอิง

1. กองทุนสนับสนุนการวิจัย, สำนักงาน. (2542). **คู่มือการบริหารงานวิจัย: ประเภททุนวิจัย และพัฒนา.** กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
2. _____. (2539). **การศึกษากับการวิจัยเพื่ออนาคตของประเทศ.** กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
3. ทิศนา แคมมณี. (2547). **ศาสตร์การสอน.** กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
4. ประเวศ วะสี. และคนอื่นๆ (2547). **ทางเลือกอุดมศึกษาเพื่อความเป็นไท.** กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง .
5. เปรมจิต (เปรมชญา) ชนะวงศ์. (2549). **รายงานการวิจัย การพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาไทยคดีศึกษา ชุดโครงการการฟื้นฟูระบบนิเวศ**

- ชุมชนพื้นที่พรุเคร็ง จังหวัดนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.**
6. _____. (2548). **รายงานการวิจัยการพัฒนาศักยภาพและโอกาสของคนจนเพื่อแก้ปัญหาความยากจนแบบบูรณาการด้วยการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ กรณีศึกษา การจัดการน้ำและการอนุรักษ์พื้นที่พุ่มน้ำจืดในพื้นที่พรุเคร็ง. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.**
 7. วิจารย์ พานิช. (2546). **การบริหารงานวิจัย แนวคิดจากประสบการณ์.** กรุงเทพฯ:สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
 8. สิทธิรัฐ ประพุทธนิตินสาร. (2546). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : แนวคิดและแนวปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
 9. เสน่ห์ จามริก. (2546). **บทวิเคราะห์ว่าด้วยการศึกษากับปัญหาความรู้ของมนุษย์.** กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
 10. อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์. (2547). **การควบคุมคุณภาพงานวิจัยระดับอุดมศึกษา.** เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
 11. อมรวิชัย นาคทรพรพ. (2543). **คุณภาพและการประเมินคุณภาพในวิถีทรรศน์การปฏิรูปอุดมศึกษาไทย.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
 12. อุทัย ดุลยเกษม และคนอื่นๆ (2540). **ระบบการศึกษากับชุมชน กรอบความคิด และข้อเสนอเพื่อการศึกษาวิจัย** กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

13. _____. (2540) **สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา : แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนา.**
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันราชภัฏ
เพชรบุรีวิทยาสงครณ
14. Buck Institute for Education. **Changes in PBL as Sudents Becomes More Experienced.**
[Online](2002)<http://www.bie.org/pbl/overview/changesstudents.html>.
15. _____. **PBL Overview : Evaluation of Project Based Learning.** [Online](2002)
<http://www.bie.org/pbl/overview/diffstraditioanal.html>.
16. _____. **Project Approach: Teaching Systematic Instruction and Project Work.**
[Online](2002)http://www.project_approach.com/foundation/teaching.html.
17. Kraft, N. (2002). **Criteria for Authentic Project Based Learning.**
[Online]<http://www.rmcdenver.com/useguide/pbl.html>.